

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

Szerkesztőség:

hova a lap szellemi részét illető minden
küldemény intézendő N.-Péterfia utca
348 szám.

Megjelen havonként háromszor, 5-én, 15-én és 25-én
egy, illetőleg másfél iven.

Előfizetési ár egész évre 4 frt., félévre 2 frt., **Hirdetések díja:**
100 szóig 1 frt., 200 szóig 2 frt., a másodszori hirdetésnél 100 szóig
80 kr. harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

Kiadó hivatal:

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó
minden közlemény és küldemény inté-
zendő, Kis-Mester utca 1382.

Hajnal Ábel emlékezete.

1802. április 6. — 1882. junius 18.

Ismét egy nagy veszteség felett — mely egyetemes protestáns egyházunkat érte — kell méltó fájdalomunknak kifejezést adni. Hajnal Ábel, hazai protestáns egyházunk legnépesebb egyházmegyéjének, a békésbányai ref. egyházmegyének kiérdemült esperese, a békési ref. egyház hiv és buzgó lelkipásztora nincs többé. A bölcs kormányos, az apostoli buzgóságú lelkész, a gondos és szerető férj s családapa immáron elköltözött. A boldogult született az 1802. év április 6-án Pestmegye Szentmártonháza községében, Hajnal István és Nagy Borbála tisztességes polgári állású szüleitől. Elemi iskoláit szülőhelyén megkezdve, azután a szomszéd Pándi egyház iskolájába vitetett, hol 3 évig tanult. Innét a debreczeni főiskolába menván, a gymnasiumi osztályokat, az 1821-dik évtől kezdve a bölcsészeti jogi és hittanszaki tanfolyamot végezte. Majd köztanítónak neveztetvén ki, mint esküdt felügyelő a Szondi-Kenessei alapítványon levő nemes ifjak felügyeletével és a főiskolai énekhar vezetésével lett megbizva.

Az 1831-dik évben a békési egyházba ment ki akadémikus rektorul, honnan hivataloskodásának 3-dik évében Makóra hivatott meg tanárnak, mely meghívást el is fogadta azon feltétel kikötése mellett, hogy előbb a külföldi egyetemeket látogathassa meg. Egy évet tehát a berlini egyetemen töltött s 1834. október 15-én foglalta el Makón tanári hivatalát. S hogy mily mérvben vivta ki maga részére a közelismerés és méltánylat koszoruját, e működésében, fényes bizonyítéka ennek azon szép ajánlat, mely részére-tétegetett, midőn 1838-dik évben a békési egyház tanáruul meghívta volt. Ugyanis a makói egyház megajánlotta, hogy az először üresedésre jövő lelkipásztori állomásra ő fog alkalmaztatni; az egyház tagjai önkéntes ajánlat utján féltelek földet örök tulajdonul ajánlottak fel s végre egyik előljáró és atya, kinek tanuló gyermekei voltak, szintén féltelek föld haszonélvezetét ígérte meg, mig csak a tanári pályán működni fog. Ezen

kecsegtető ajánlatokat azonban nem fogadta el. Szive vonzalmát követve visszatért Békésre, hol 2 évet töltött a tanári pályán, a midőn 1841-ben ugyanott lelkipásztorrá választatott.

Itt ismét szélesebb tér nyílt munkás és tevékeny szellemének, s be is töltötte e munkakört hűséggel és páratlan odaadással, az egyháznak s iskoláknak ugy anyagi mint szellemi érdekeit egyaránt szolgálván és munkálván; s egyik kiváló nagy érdeme, hogy Békésen a szegényebb néposztály gyermekei előtt is megnyitottak a tudományok házának ajtajai s ingyen oktatás áldásaiban részesülhetnek gazdagok és szegények egyaránt. — Az idvezültnek tudományos képzettsége, közelismerést kivívott tevékenysége, az egyházi irodalmi téren szerzett jó hirneve s egyéb kiváló magasabb szellemi s erkölcsi tulajdonai, majd egy nagy közönségnek is méltó figyelmét vonták magukra. Az egyházmegye bizalma az 1860-dik évben jegyzői tollat adott kezébe; 1862-ben pedig az esperesi székbe ültette. Tizennégy év alatt miként töltötte be e nemes tisztét, mily bölcseséggel kormányozta egyházmegyéjét, minő ernyedetlen buzgalmat fejtett ki a vallásos és erkölcsi élet, valamint az iskolai nevelés és oktatás emelése körül; mennyi jóakarattal, körültekintő eszélyességgel és tapintatossággal igyekezett békességet eszközölni ott, hol az egyház jólétét emésztő viszály tüze fellobogott, minő lelkiismeretes hűséggel teljesítette a kánonszerű látogatásokat: mindezekről fényes tanubizonytságot tesznek az egyházmegye s kerület jegyzőkönyveinek lapjai.

1876-ban mondott le esperesi hivataláról, mely lemondást az egyházmegye s kerület nagy fájdalommal fogadott el, s azóta visszavonulva a közügyektől, — de azért lelkében s gondolataiban egész az utóbbi esztendőig élénk részt véve azokban — töltötte életét boldog és szép családi körében.

A boldogult házasságra lépett az 1835. év junius 18-án Sipos Eszter asszonynyal, most már bánatos özvegyével, kit a következő gyermekek vesznek körül: Hajnal István orvostudor nejével s gyermekeivel, Hajnal Antal

miniszteri főmérnök szintén nejével s gyermekeivel, Eszter férjével Kovács László tanítóval s gyermekeivel, Hajnal Albert orvostudor nejével s gyermekeivel, Hajnal Elek karczagi lelkipásztor egyetlen gyermekével, kik mindnyájan méltán siratják a legjobb atyát és nagyatyát

Temetése folyó hó 20-án nagy részvét mellett folyt le, a templomban egyházi beszédet mondott felette az esperesi hivatalban utóda Szabó János körözstarcsai lelkész, emlékbeszédet tartott Tatar János szeghalmi lelkész és a sirnál imádkozott Miklovicz Bálint h. m. vásárhelyi lelkész.

Haláláról a gyászoló családon kívül a békési egyház és a békésbányai egyházmegye elnöksége külön-külön gyászjelentést adtak ki.

A férfi, ki nemesen megharcolta pályáját, hiven és igazán munkálkodott, ki nem csak kimagasló alakja volt a protestáns lelkészi karnak, de a szeretet, nyájasság és tisztelet minden lépésének kísérői voltak: nyugodjék békével s legyen áldott emlékezete!

A tudomány a keresztyénségnek alapköve.

(Folytatás.)

Ezek tehát azon tények, melyeket mi a tudomány elé terjesztünk azon egyszerű kéréssel, hogy adja meg nekünk ezeknek kellő magyarázatát. Azt kikötjük, hogy az ilyen tények okozatának vizsgálata mélyreható és teljes legyen. Abba nem egyezünk bele, ha általában azt mondanák, hogy az emberek igen különös teremtmények, hogy a babona csábereje bámulatos, vagy hogy a rendkívüli tévedések ennek bűbája alatt követték el. Tiltakozunk minden olyan magyarázat ellen, mely az emberi nemzetet, mint holdkóros vagy gyenge elméjű fajt tüntetné föl. Itt vannak az embervilág történetének legkiválóbb tényei, oly tények melyek a leghatalmasabb befolyást gyakorolták a világra, melyek minden emberi erőt a legmélyebben illettek, melyek az embereket lényük legmélyéig megrázták; és a tudomány, ha ugyan e nevet meg akarja érdemelni, ilyen tényeket nem magyarázhat valami elhevenyészett hanyag módon. Sok nemzedéken keresztül a legélesebb elméjű emberek mérlegelték már e tényeket. Különösen sokat foglalkoztak Krisztus személyének megállapításával. Életének minden egyes ténye bedobott az olvasztó tégelybe, oly célból, hogy természeti okokban találják fel az azon életnek megfelelő magyarázatot. S mi lett az eredmény? Az, hogy természeti elvek alapján Krisztus személyéről kielégítő magyarázatot találni nem lehet. Bizonyítja ezt az, hogy minden racionalista a másikéval ellenkező elmélettel áll elő. Nem lehet kettőt találni kik mindenben megegyeznének egymással Krisztust illetőleg. Egy sem tud közülök kielégítő világosságot vetni az ő példátlan pályafutására. Egy sem tudja közülök megmondani, hogy miért kell az ő nevének minden más névnél nagyobb-nak lenni. Krisztusnak, a keresztyén egyháznak és a keresztyén könyvnek minden tüneménye chaotikus zürzavarban fekszik, ha a naturalistikus kritikának eredetük megfejtésére vonatkozó törekvéseit tekintjük. Minden olyan törekvés, mely a keresztyén egyházzal s a keresztyén könyvekről

természeti elvek alapján akar számot adni, oly kézzelfoghatólag nem felel meg tárgyának, hogy nevétségesnek is tűnik föl. Egyik ember szerint Krisztus csodái mind természetes események voltak, de az emberek nem úgy fogták fel azokat; egy másik ember szerint a második századbéli kegyes álmodozók szent képzelete szötte át az evangyéliomi elbeszélést kedvencz képzeleti eszmékkal; egy harmadik ember szerint, Krisztus taitványainak csalárdsága találta ki azon csodákat s maga a mester hívta fel a tanítványokat e csalásra. Melyik tudomány, mely e névre érdemesnek tartja magát, foglalná el azon állást, hogy ily szegényes eszközök által létesült a legnagyobb erkölcsi forradalom, melyet valaha látott a világ? ki hiheti el, a ki józen eszénél van, hogy ez Krisztus, a keresztyén egyház és a keresztyén könyv eredetének tudományos megfejtése volna? Az igaz tudomány ítélete tökéletesen ellenkezőleg hangzik. A tudomány azon következtetésre van kényszerítve, hogy pusztá természetű okok ilyen nevezetes eredményeket még soha létre nem hoztak. A tudomány nem tud oly természeti tüneményeket találni, melyek a keresztyénség eredetének tüneményével vetélkednének. A tudomány például nem tudja kimagyarázni Krisztus halottaiból való feltámadásának abszolút és általános hitét, ha nem ismeri el azon feltámadás valódiságát. A tudomány belátja, hogy Krisztusnak tanítványai közötti jelenléte épen oly szükséges volt azon változások létrehozására, melyek közvetlenül halála után történtek, mint a milyen bizonyos az, hogy Napoleon jelenléte szükséges volt Franciaország erőinek összeszedésére a waterlooi ütközet előtt. És mivel az első keresztyén egyházban mindenki oly biztossn hitt Jézus feltámadásában, mint saját létében, mert sokan állították, hogy látták őt és tanítottak általa s félelmeik megszűnván s a győzelemről biztosítottván, szíveikben érezték befolyásának nagyságát: a tudomány újra oda van kényszerítve, hogy e hitnek megfelelő okot találjon. Ha család, pusztá hírből vett, vagy látomási elméletekhez fordul, ezek visszavetendők, mint a melyek az eredménynek egyáltalában nem felelnek meg. Mintha volna olyan látomány melyet ötszáz ember látott egyszerre, vagy a mely negyven napig tartott és akkor egyszermindenkorra elenyészett; mintha volna olyan látomány, mely beszélgetne az ország-uton menő emberekkel, vagy asztalhoz ülne velük, vagy megdorgálná őket hitetlenségökért, mondván, „hozd ide a te ujjodat és lásd az én kezeimet és hozd ide a te kezedet és bocsásd az én oldalamba és ne légy hitetlen, hanem hívő!” Mintha volna olyan látomány, mely át tudná változtatni az embereknek a halálról való eszméit s meg tudná őket tanítani, hogy úgy tekintsék azt, mint álmot, melyből akkor ébrednek föl, mikor Jézus eljö feltámasztani a halottakat! És mégis azt mondják nekünk, hogy valami rohamos látomány volt az, a mi Krisztusnak minden hívét rávette, hogy higgyen az ő halottakból való feltámadásában, hogy a világról érette lemondjon, hogy az ő nevében országot állítson fel, hogy testében, lelkében, szellemében megalazza magát előtte s hogy mindent odavessen, a mi csak kedves előtte ezen és a jövő életben. Helyes dolog e ha a tudomány ily nevétséges állításokra engedi magát ragadtatni? Hát olyan ok volna ez, mely méltán számot adna a tüneményről? Van e a természet-felletin kívül oly megfelelő ok, melyért a tudomány felelősséget vállalna? Ha ez igaz, nem vagyunk e arra felhatalmazva, hogy a tudományt úgy tekintsük, mint a keresz-

tyénség alapkövét s mosolyogjunk minden olyan, különben gyakran előforduló erőlködés felett, mely azt akarja megmutatni, hogy az csak rombolni, aláásni akar. Mi ellenkezőleg azt állítjuk, hogy a tudomány hangos, tiszta és erős bizonyosságot tesz hitünk természetfeletti eredetéről.

A „Catholic Presbyterian“ után

(Vége köv.)

—y —s.

A XLIII. zsoltár.

E t. lapok 17. számában X. ur adja a czimzett zsoltár átirását. Legyen szabad a buzgó munkásnak jóakaratu utbaigazítást adnom, mert a beosztásban sok zavar van! Ő így osztja be (első vers):

1. sor 9-es = 4+3+2.

(Nagyon kérem, ha valaki a magyar költészetben erre példát tudna, kegyeskedjék velem közölni, mert én még nem találtam, — különben lehet, hogy rám nézve ez Kolumbus tojás lesz!)

2. sor 8-as = 4+4.

3. „ 9-es = 4+3+2.

4. „ 9-es = 4+2+3.

5. „ 8-as = 4+4.

6. „ 6-os = 4+2.

A nyolczas és hatos beosztás mindenütt jó, de a kilenczediknél (kivéve a 4-dik verset) mindenütt zavar van, a mennyiben t. i. az egymással rimelni tartozó soroknak (1. 3. 4.) nincs egymásnak megfelelő beosztásuk, mely a zenei kifejezésnél nagy zavart okoz, péld.:

R a g y o g t a s s a d | a z i g a z - | s á g o t, itt a prosodicus méret ez lenne:

1-ső metszet: choriambus,

2-dik „ : anapaestus,

3-dik „ : spondeus.

Küld al a | v i l á g o s - | s á g o t, itt meg:

1-ső metszet: choriambus,

2-dik „ : amphibrachis,

3-dik „ : spondeus.

H o g y e z e k m i n t | f é n y l ő | s u g á r o k, és itt:

1-ső metszet: choriambus,

2-dik „ : spondeus,

3-dik „ : amphibrachis, — ez pedig nem cadentzia!

Az egyenlő szótag száma és egymással rimelő sorok, egyenlő beosztást — és így egyenlő zenei kifejezést igényelnek.

Ez, a 4-dik versben kitünőleg, mondhatnám példány-szerűleg van keresztül vive, péld.:

1. sor: Bételjesült | ápolit | reményem,

3. sor: Járulhatok | hogy ott | serényen

4. sor: Áldjam neved | s hiven | dicsérjem,

a prosodicus méret mindenütt ez:

1-ső metszet: (mind a három sornál) choriambus,

2-dik „ : spondeus,

3-dik „ : amphibrachis, — ez aztán már cadentzia!

Legyen szives X. ur mind az öt verset így osztani be, vagyis e méreten írni át, — akkor zsoltára igen jó lesz. — Nem szükséges a cadentziákban (a 9-es soroknál) mindenütt

amphibrachist (v—v) használni, de nem is lenne ez jó, mert egyhanguakká tenné a sorokat, e láb mindenkor biztosan cserélhető a bacchiussal (v— —), mert ez a kettő egyforma súlyt ad az ütemnek, s azért jól is rimelnek.

A beosztás legyen tehát a 9-es (és egymással rimelő) soroknál ez: 4+2+3, ad formam:

Gyászos szívem | érted | kesereg, — s akkor e zsoltár valóban példányszerű lesz!

Kálmán Farkas.

Fegyenczek vallásos oktatása tárgyában érkezett miniszteri leirat.

Még az 1879-dik évben Debreczenben tartott reformált egyetemes konvent intézett volt, az igazságügyi minisztériumhoz egy kérvényt a fegyenczek vallásos oktatása tárgyában: mely fölterjesztésre folyó évi május 21-én 15872. sz. alatt küldetett meg konventi elnök Id. B. Vay Miklós ur ő kegyelmességéhez, a vallás és közoktatási miniszter következő válasza:*)

Nagyméltóságu elnök ur!

A reformált egyház egyetemes konventje, még az 1879. évben / alatt visszazárt előterjesztésében azon kérelemmel fordult az igazságügyminiszterhez, hogy a hitfelekezetéhez tartozó rabok és foglyoknak vallásoktatását, az akkori gyakorlatnál nagyobb kiterjedésben eszközöltesse, s hogy az egyes letartóztatási helyeken működő református lelkészek tiszteletdíját rendszeresítse, illetve felemelje.

Az igazságügyi miniszter ur f. jévi május 15-én 7469. sz. a. kelt átiratában értesített, hogy az országos fegyintézetek és kerületi börtönök kivételével, a hol a fegyenczek nagy létszámára való tekintettel, a különböző felekezetekhez tartozó lelkészek költségvetésileg állandósított tiszteletdíjban részesülnek, a többi letartóztatási helyeken az egyes felekezeti lelkészek vallásoktatási működése, csak a lehetőséghez felmerülő szükséghez és gyakran változó viszonyokhoz képest vétetik igénybe, s ezen körülményekhez képest díjaztatik is.

Állandóan rendszeresített tiszteletdíjjal ellátott lelkész a törvényszéki és járási fogházaknál egyik felekezetből sincs alkalmazva, mert csak ott és annyiban kapnak a lelkészek megbízást, a hol erre önkényt vállalkozó lelkész találkozik, s a mennyiben a felekezetéhez tartozó foglyok száma és büntetésük időtartama, a vallásoktatást a fogházban is indokoltnak tünteti fel.

E tekintetben a felekezetek s azok lelkészei közt különbség nem tétetik.

Hogy pedig ez így van, ez a dolog természetében és az ország pénzügyi helyzetében leli magyarázatát. Ha ugyanis minden fogháznál kivétel nélkül alkalmaztatnának és pedig több felekezetbeli lelkészek, s azok tiszteletdíja legalább megközelítőleg egyenlősítettnek és állandósítottatnék: akkor ez az államkincstárnak oly megterhelhetettségét idézné elő, a melyet a mostani viszonyok között el nem viselhetne.

*) Az e tárgyban a minisztériumhoz intézett felirat közöltetett a „Protestáns heti lap“ 1880-dik évi folyam 3-dik, 5-dik és 6-dik számaiban.

De ettől eltekintve is, járási fogházaink legtöbbjében, a foglyok csak aránylag rövid időt töltenek, úgy hogy ezen idő alatt a vallásoktatástól számbavehető eredményt várni nem is lehet, a törvényszéki fogházak lakói pedig a mennyiben hosszabb tartamú börtön, vagy épen fegyház büntetésre ítéltetnek el, szintén nem maradnak az említett helyen, hanem kerületi börtönbe vagy fegyházba szállítatnak, a hol már rendes lelkészek is vannak alkalmazva

Mindezekből kitűnik, hogy a vallásoktatás a járási és törvényszéki fogházak nagyobb részében csak kevés siker reményével eszközölhető. Ezért oda utal a kényszerhelyzet, hogy amaz összeg, melyet a törvényhozás évenként a rabok és foglyok vallási oktatására megállapítani szokott, csak a nagyobb törvényszéki fogházak mellett működő lelkészekre s ezekre is oly mértékben fordíttassék, a melyre magukat hiveik száma és saját ügybuzgóságuk által érdemesítették. Ez oka annak, hogy a lelkészi tiszteletdíjak mennyisége, az egyes fogházak mellett néha változást szenved, hogy pedig e díjak egyáltalán csekélyek, az abban leli indokát, hogy a törvényhozás az igazságügyi költségvetésben felvett „orvosok és lelkészek illetményeit“ 1878. ban, tehát épen a ./. alá zárt előterjesztés keltét megelőző évben, 43100 frtról 30000 frtra szállította le, s e czímen a folyó évben is csak 39660 frt. áll a nevezett miniszter ur rendelkezésére, a mely összegből, az eddigi tapasztalatok szerint évenként 26000—26500 frt. fordítandó az orvosok díjazására, úgy hogy az ország összes fogházai mellett működő minden felekezeti lelkészek és tanítók részére együtt véve, csak 13160—13660 frt. marad fenn.

A mi végre az egyes lelkészek részére kijáró díjösszeget illeti, ezt csak a működésük ellenőrzésére képes kir. főügyészek határozhatván meg illetékesen, e tekintetben közvetlen befolyást nem gyakorolhat az igazságügyminiszter ur, mindazáltal nem mulasztotta el az idezárt előterjesztést mindkét kir. főügyészséggel oly czélből közölni, hogy az egyes helyekre nézve tett panaszokról tudomást szerezzenek.

A nevezett miniszter urnak elől hivatolt átiratában kifejezett kívánságához képest, mindezeket oly czélből van szerencsém Nagyméltóságod becses tudomására juttatni, hogy a helyzetről a konventet értesíteni és azt egyszersmind a vallási érdekeknek, az igazságügyminiszter ur hatásköre és a lehetőség korlátain belől való előmozdítására irányult készségéről, biztosítani méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilváníását.

Budapest, 1882. május 21. a miniszter meghagyásából:
Tanárky Gedeon, államtitkár.

T Á R C Z A

Főiskolánk 1833-ban és 1881-ben.

(Folytatás.)

A debreczeni főiskola mostan.

Fentebbi czikkeimben igyekeztem főiskolánkat úgy lefesteni, a milyen az ezelőtt 49 évvel volt. Mostani állapotáról már akár hallgathatnék is, ha azt venném tekintetbe, hogy erről köz-

vetlen tudomást szerezni is akárkinek módjában áll. Azonban, miután többször volt alkalmam tapasztalni, hogy ennek a terjedelmes intézetnek legtöbbször úgy szólván csak a külső keretét ösmerik, de a belső mivoltát, különböző tanintézetek szerkezetét, egymáshoz való viszonyát, igazgatásait, annak minden csinját, binját, nem csak a vidéki lelkészek, de még a főigazgatói testületnek, — az egyházkerületi közgyűlésnek tagjai, az esperek, sőt több tekintetben maguk a tanárok sem ösmerik. Szükségesnek tartom tehát, hogy mostani állapotát is — legalább körvonalaiiban — megösmertessem.

Hogy Debreczennek a főiskola mindenkor legnagyobb disze, legfőbb ékessége és büszkesége volt, az mindenektől elősmert, kétségbevonhatatlan dolog. Minden kísérlet Debreczen városiasabb kinézésének előmozdítására, e körül kezdetett meg s innen indult ki. Itt alakult a paptava helyén, — a hol azelőtt csak sás, káka és nád termett, a néhai Kerekes Ferencz tanár kezdeményezése folytán a fűvészkert, ügyesen berendezett parkjával Debreczennek a legelső sétahelyet szolgáltatva, s úgy a tanulóknban, mint a városiakban a szép iránti érzéket élesztgetve és táplálva. Ugyancsak a főiskola mellett alakult, de már csaknem egy pár évtizeddel későbbben, az emlékkert-társulat által most is nagy gonddal ápolat emlékkert és Csokonai kert, melyeknek csak vasrácsos kerítésére városunknak két jeles polgára, Csanak József és Szabó Lajos urak egyszerre 14,000 forintot adtak. Azonban a régi elült elmállott 45 szobás egy emeletes épületet, csak 1869-ben bontották le a 13 kunyhóval együtt s építettek helyébe egy szilárd kétemeletes épületet, mely a régibb hatalmas épülettel egy szép négyszögöt képez, 24 teremmel s 58 szobával. És miután a régibb épületben is az oratoriumon és könyvtáron kívül van 17 terem és 15 szoba: tehát összesen van a mostani főiskolában 41 terem és 73 szoba.

A termek mind mintaszerűleg vannak felszerelve, téli ablakkal, kívül fűtő kályhával és gázvilágítással ellátva. A szobák is kivannak padozva, téli ablakkal, kívül fűtő kályhával, egy nagy asztallal, mozdó asztallal, fogassal, elegendő székekkel és vaságyakkal felszerelve, de világításuk a tanulók költségén kőolaj lámpákkal történik. Kényelmesen lakhatik bent az iskolában 261 tanuló. Igaz, hogy 300 tanulóra volt a bentlakás eredetileg tervezve s annyian kényelmesen el is lakhatnának, ha azon régi kegyeletesen ápolat viszonynál fogva, mely a város és főiskola között létezik, az öt osztályu városi reál iskola számára 3 terem és 7 szobát át nem engedett volna a főiskola. Így azonban kénytelen néhány szegényebb sorsu tanulót az iskolán kívül fogadott szállásokon elhelyezni. A termek, hivatalos helyiségek, folyosók, lépcsők és az udvar tisztán tartását, nyáron át négy cseléd végzi; télen mikor minden hivatalos helyiséget, terem és szobát fűteni kell nyolcz cselédet alkalmaznak; mert most a tanulók szobáit is kívülről fűtik, s a fűtő lyukak vasajtókkal vannak elzárva; úgy hogy ha netalán a régibb időben csintalanul üzött falopásra találnának is vetemedni, mit az ifjuság mostani miveltebb magaviseleténél fogva már fel sem lehet tenni, nem tudnák az így szerzet fát felhasználni. De nincs is reá semmi szükségük, mert gyakran még az erős fűtésre panaszkodnak. Azok a szegény tanulók is, a kik régebben szolgáltnak, mendikánsoknak nevezettek, most épen olyan szobákban laknak, mint a legfelsőbb tanulók. Ezen szegény tanulók közzül van a felsőbb tanulók által lakott szobákba egy egy rendelve, a ki azt tartozik tisztítani, a tanulóknak vizet vinni s ha szükség van reá, naponként egyszer a piacra menni. Ugy de a víz hordás nem sok fáradságba kerül, mert az iskola udvarán van egy 49 öl mélységű jó vizű fűrt kút. A szobákat minden hó-

napban egyszer az iskola súroltatja, s ezért és a butorok használatáért fizetnek azok a kik nem szegény tanulók, egész iskolai évre 8 frtot.

A főiskola belszervezete is sokat változott 1833 óta. Akkor volt benne gymnasium, jogi és theologiai tanfolyam Most van gymnasium, tanítóképző, jogi és theologiai tanfolyam. Akkor volt a gymnasiumnak hat osztálya, most nyolcz van ugyan, de ez nem tesz különbséget, mert akkor a gymnasiumot végzett tanulónak még 3 évi philosophiai tanfolyamot kellett végeznie, mielőtt tulajdonképeni szakpályájára a jogira vagy theologaira bocsáttatott. Igaz, hogy a jogi tanfolyam aztán csak egy évre, s a theologiai is csak két évre terjedt, de a theologusok a jogot is végezték. A gymnasiumban tanított akkor hat theologiat végzett tanuló; a gymnasium feletti hat éves tanfolyamon kilencz rendes és két segédtanár. Összesen volt tehát 17 tanító a 12 évig tartó tanulói pályán. A tanulói pálya akár a theologiai akár a jogi tanfolyamon, a megelőzőtt gymnasiumi nyolcz évvel most is csak 12 év, de a négy felső év alatt egészen elkülönítve levén a két pálya növendékei, a tanárok is egészen mások; sőt a tanítóképző intézet növendékeinek is, kik 4 gymn. osztályt tartoznak végezni, három éves tanfolyamukon ismét külön tanáraik vannak és így működik most a debreczeni főiskolában:

1 rendkívüli
26 rendes
4 ideiglenes
3 segéd és
3 melléktanár, tehát összesen
37

De a mi legfőbb, nem csak a szakpályára mulhatatlanul szükséges tudományokban képezheti ki magát ezen főiskolában a tanuló, hanem, ha benne van a jó akarat, bő alkalmat nyilik magát különböző tudományokban, művészetekben és ügyességekben is képezni. Nevezetesen a főiskola mindenik intézetéből, sőt a reáliskolából is, és ha a gazdasági tanintézet a most már épülő helyiségbe a szomszédba költözik, reménylhetőleg annak tanárai közül is a buzgóbbak tartanak speciál collegiumokat, melyeket az ifjuság dicséretes szorgalommal látogat. Vannak az élő nyelvek közül a francziának és angolnak, s a keleti nyelveknek is rendszeren állandó cursusai. — Theologusaink egyenesen mehetnek a német és angol egyetemekre, s jóra való tanulóink a török-, arab-, és persa nyelvben is annyira képezhetik magukat, hogy épen az idén is egy debreczeni theologus tanuló dicsérettel és kitüntetéssel volt képes versenyezni a Kisfaludi társaság által kitűzött persa műfordításban. Van jól és telyesen felszerelt torna terem, a téli és tornakert a nyári gyakorlatokra, melyekben a gymnasium alsóbb osztályai és a tanítóképző intézet tanulói kötelezőleg rendszeresen gyakoroltatnak; de ugyanezen helyiségeket a városiakból alakult és nagy buzgalommal s szép sikerrel működő tornaegyletnek is használatra átbocsátotta az egyházkerület, úgy hogy most már felsőbb tanulóink között is, a működő tagokul beiratkozottaknak jó alkalmuk nyilik magukat a testi ügyesség és erő kifejtésének mind azon nemeiben gyakorolni, a melyeket zárt helyen is lehet tenni.

(Folyt. köv.)

Nekrológ.

Kincses Pál, a tamásdai ref. egyház lelkipásztora, nincs többé, meghalt folyó hó 8-ikán este s eltemettetett 10-kén délután. Imádkozott felette a háznál Dr. Márk Fe-

rencz f. gyarmati lelkész; sirbeszédet tartott Hajdu Elek vadászi lelkész. Az elhunyt végakarata az volt, hogy csak imával temessék; minthogy azonban hivei két prédikációval kivánták volna temettetni, de amit, az említett végakarattal értelmében, lehetetlenség volt teljesíteni: a két prédikációt sürgető hivek némi megnyugtató végett tartatott a sirbeszéd.

Kincses Pál született Gyula-Váriban, az 1836-ik esztendőben, édes apja Kincses János gy.-várii tanító, ki jelenleg is él, édes anyja Bányai Mária volt. A gymnasiumi tanfolyamot Békésen és N.-Szalontán végezte; a bölcseletit és theologiat pedig Debreczenben. Rektor volt komádiban 3 éven keresztül, káplánkodott Békésen és N.-Zerénden, mint lelkész 2 évet Sonkolyosan, 16-ot Tamásdán töltött, nősült 1869-ben, neje Filótás Eleonóra, ki most 5 nevetlen árva gyermekkel sir és kesereg s küzd az élélhetés nyomasztó gondjaival.

A boldogult jellemzése nem lehet az én tisztem, mert nekem igen kedves barátom volt, de annyit mégis meg kell említenem, hogy az igazságnak élénk érzete, becsületesség s egyszerűség voltak főjellemei. Nyugodtan békén porai.

Ágya, junius 12. 1882.

Nagy Sándor
ref. lelkész.

New-Yorkban egy hittanár beiktatásának ünnepe.

Dr. Adams Vilmosnak, 1880. augusztus utolsó napján történt halála folytán, az „Union Theological Seminary,” melynek ő a megalapításában közreműködött, s felvirágoztatására és megszilárdítására oly sokat tett, elveszté egyikét legrégebbi direktorainak, elveszté Praesidensét és az egyházsónoklat tanárát. Ezen három hivatalok közül a két utóbbit hét évig viselte, teljesítvén megbecsülhetetlen szolgálásokat.

1880. november 9-én a két első üresedés betöltetett tisztt. Roswell D. Hitchcock urnak, a theol. és jogtudományok tudorának megválasztása által, ki 25 évig volt az egyháztörténelem tanára, s a ki tanszékét megtartja, az elnökség nem levén egyik professzori székhez sem kötve. Az egyházsónoklattal széke betöltetlen hagyatott, Dr. M. Hoppin Jakab, a Yale-i kollégium tanára vállalván el ideiglenesen ezen szak tanítását. 1881. január 11-én megválasztott Dr. Hastings Sámuel Tamás, ezen seminarium, egykori növendéke, ki 1851-ben graduáltatott és 25 évig volt a „West Presbyterian” nevű templom lelkésze.

Dr. Hastings beiktatása a seminarium imatermében történt 1881. szeptember 22-én, Dr. Hitchcock elnöklete mellett. Az isteni tisztelet: „Én szeretem a te Királyságot, Uram” kezdetű himnus éneklésével és alkalomhoz illő bibliai részletek felolvasásával vette kezdetét. Howard Crosby lelkész a theol. és jogtudora imádkozott. Dr. Hitchcock szövege röviden a nagy nemzeti gyászról (Garfield elnök halála), melynek az árnyában nyilott meg az iskolai év. Kegyeletesen érintetett a bus visszaemlékezés is, a seminarium derék volt elnökének halálára. A tanulók váratlanul nagy számú jelentkezéséről is tétetett jelentés, s a seminarium volt

növendékeihez és egyéb barátaihoz szerencse kívánatok intéztettek a reménykeltő viszonyok felett, s az új tanár szíves üdvözlettel fogadtatott. A megkívántató, tanokra vonatkozó nyilatkozat felolvastatott és aláíratott az összegyűlteknél, kik megtöltötték az imaházat. A szokásos beiktató beszédet az iskolafelügyelő bizottmány részéről Dr. Vincent R. Marvin a new-yorki „Covenant“ nevű egyház lelkésze tartotta. Azután Dr. Hastings olvasta fel székfoglaló beszédét. Az apostoli áldást M. Gill T. Sándor a theol. államt. tudora, a princetoni (New-Jersey állam) theol. intézet senior professzora mondotta.

Üdvözlő beszéd az igazgató bizottságrészéről. Tartotta Dr. Vincent R. Marvin.

Kedves Testvérem!

Itt állok, hogy teljesítem azon tisztemet, melyet az igazgató bizottság reám ruházott s két érzélem áramlata közt cselekszem azt. Mint az intézet igazgatóságának egyik tagja, osztozom az egész bizottság meglegedésében és örömeiben, a felett, hogy ön erre a fontos helyre való meghívás elfogadására magát elhatározta, valamint annak az ön által való elfoglalásából következő eredmények felőli magas reményekben is. Másfelől lelkész is vagyok. Ön kilép a lelkészi körből, hol oly nagy és megtisztelő helyet töltött be, hol mi lelkészek önnel működünk, itéletére és tapasztalására támaszkodunk, szerettük, mint barátunkat és testvérünket. — Nehezünkre esik önt nélkülözni ott, s csak az vigasztal, hogy tanácskozásainkból nem fog egészen hiányozni és hogy egy más uton, közre fog működni velünk azon munka előbbvitelében, melynek életét szentelte.

Ezt a helyet ön az igazgató bizottság egyhangú szavazata folytán foglalja el. Ön nem egyezkedés útján ajánlott jelölt. A bizottság egy volt óhajlásában, nem kevésbé mint szavazatában. Ön feltétlen bizalmunkat bírva jön. Nincs leskelődő gyanu, nincs titkos aggodalom igaz hithűsége vagy a tanszék tisztére való alkalmassága iránt.

Mig eként ön bizalmunkat bírja, addig másfelől mi kötelezve vagyunk mellette állani kötelességei teljesítésénél és tanszaka fejlesztésénél; tiszteletteljes figyelemmel meghallgatni annak nagyobb kihatása érdekében teendő javaslatait s ellátni önt, a mennyiben tehetségünkben áll, mindazzal, a mi csak szükséges lehet tervei kivételére. Ugy világias, mint lelkészek, megmaradva az evangelium terjesztési eszközei között, a szószéknek megillető helyéről és fontosságáról való régi és magas presbyterianus nézet mellett, imáink, rokonszenvünk és tényleges segédkezésünk támogatják Önt, mig a jövő lelkészeit tanítja a hittanszaki összes tudományok fegyvereinek a szószékben való forgatására.

Nem szükség önt nekünk emlékeztetni, hogy nem közönséges emlékek fűződnek önnek itteni működéséhez. A veszteség érzete, mely még élénk szívében, mint a mienkben, emlékezteti önt azon férfura, a ki széles és szép képzettsége által nem kevésbé, mint gyönyörű személyes tulajdonai s predikatori, pásztori, tanítói hosszú pályáján fényes és becsületesen nyert sikerei által, oly tiszteletet és jelentőséget szerzett ennek a széknek, melyet bizonyára senki sem fog készebben elismerni vagy állandóvá tételében jobban buzgólkodni, mint ön.

Mindazáltal több a mit várunk, mint bárki által mutatott utnak csupa követése, lett legyen bár akármilyen jó, vagy nagy, vagy tisztelt. Nem hívtuk önt, hogy elődje módszereit gépiesen reprodukálja. A székéhez csatlakozó hagyományok nem szíjak, hogy lenyüggözzék, hanem csak ösztönök, hogy serkentsék. Ön nincs mint valami gép bizonyos sinhez kötve és az ahoz való tartásra szorítva. szégyen és veszedelem fenyegetésével. Ha erő fog kimenni tanterméből, mely érezhető lesz a jövő szószékein, annak tanítványaiha az ön egyéni életéből kell átszármaznia, lökést az ön saját jelleméből és az abba feldolgozott igazságból kell nyernie. Azért ön nem fog meglegedni azzal, hogy betöltse ön egy helyet, bármilyen jól, hanem önmaga készít helyet magának; nem csak műveli és őrzi a kertet, hanem a növekedésnek és tenyészetnek is megindítója lesz.

A predikálás tudománya is, mint minden tudomány, az eszmék fejlődése törvényeinek van alávetve. A lényege, Krisztus, a ki megfeszítettett, ugyanaz mindig, de a bölcsesség, a mint az a hirdetett igében felmutattatik, a mint Pál mondja különb-különb-féleképen való, a mennyiben módszerei az új viszonyok és egymást követő korszakok által sugalmazott javítások és módosításoktól sokképen feltételeztetnek. Elődei képességét és hűségét az nem szállítja alább, ha azt mondjuk, hogy még sok van tanítani való a predikálás tekintetében.

Mig tehát az ön szakmája a hitnek mintegy védfalú szolgál, ablakainak is kell lenni, kelet és nyugot felől, melyeken az új bölcsesség fényes ragyogása s a régiek szelidebb fénye, egyaránt beférközhessenek.

Ön ne feledje, hogy egy felekezeti intézetében valamely szakmának a tiszte, többet foglal magában az egymást követő osztályok naponkénti oktatásánál. Az ön állása olyan, melytől méltán meglehet várni, hogy a kort mozgó kérdésekkel mélyen és behatólag foglalkozzék. Tantermeinél egy nagyobb közönséget kell szem előtt tartania; e téren odaadó működéséből valami maradandó becsü fejlődésnek kell származni az egyházi szónoklat összes tanulói és tanítói számára.

Alig szükség mondanom, a tanítóén kívül másnemű viszonyban is fog ön állani a tanulókhöz. Ezek a fiatal emberek, azonkívül, hogy előadásait hallgatják, személyes barátságával is fognak segítettetni és ösztönöztetni és észrevétlenül alakíttatni egy ker. gentleman jelleme által, a mi a velők való bizalmas érintkezés közben fog nyilatkozni. Mert a valódi hivatott theologus ifjútól megvárjuk, hogy mélyebben érezze szükségét és erősebben vágyakozzék egy bölcs barát tanácsa és rokonszenve után, mint egy tudós tanító oktatásai után is. Nem hagy fel ön a lelkek gyógyításával sem, midőn a lelkészségtől félre vonul és csak saját ösztöneihez és lelkészkedése állandó szokásához kell hűnek maradnia, hogy tanársága ezen oldalának is megfelelően oly mérvben, melynélfogva sok leendő lelkész áldani fogja.

Kívül esik egy beiktatási értekezés határára, mindazáltal hadd szóljak néhány szót tanítása jelleméről, a mi azon különös időpontból folyik ki, melyben működését megkezdi. Oly időben foglalja el székét, melyben a szószék igényei sokak által kereken és kihívólag kétségbe vonatnak; a mikor az ige hirdetést nem kevesen elévült és felesleges dolognak tartják; midőn annak az evangelizálás eszközei közötti főhelyét, egyfelől a ceremonialismus, másfelől a felburjánzó

közöny fenyegeti. Hisszük, hogy tanítványai előtt igazolni fogja azon igény helyességét, melyet az egyház mindig követelt az igehirdetés, mint azon eszközök közül az első számára, mik által az emberek megtérésre és az Ur Jézusban való hitre birandók. Megengedve, hogy a predikálás bolondsága tény most, mint Pál idejében volt; az is tény, mint Pál idejében, hogy Istennek tetszik a predikálás bolondsága által üdvözíteni azokat, a kik hisznek. Épen azért mint a kit a modern műveltségnek a szószék iránt tanusított negélyezett lenézése ellenségének ismerünk, reméljük öntől, hogy nem ad bizonytalan hangot a lelkész ezen jogára nézve mi szinte oly helyes okokon alapuló jog, mint egy tudós specialistáé, hogy a vegyészetben vagy a természet-tudományokban oktasson. Hisszük, hogy csakhamar el fog ön oszlatni a „Szent Szónoklat“ szót illető minden olyféle csalárd véleményt, mintha az ön szaka főleg a szónoklat és kifejezőmód kellemeinek azon fogásaival foglalkoznék, mik a nép tapsát aratják; kiemelvén a képzett lelkészek tanításbeli jogát, ép úgy hangsúlyozni fogja, hogy a tanítás, nem egy mártott falat a philosophus értelem számára, sem az irodalmi és tudományos ujdonságok utáni kapkodás az, hanem kiváltképen való eszköz, az üdvre és a valódi ker. életre. Védeni fogja ön azon igényt, mely a szószéken pontos és terjedelmes tudományt, alapos képzést követel, de ugyanakkor mindig szemök előtt tartja tanítványainak, hogy az emberi tudomány határain mindenfelől, az ut a Kereszthez tér. Mint egy bástya áll ön a nép azon követelése ellen, mely a szószékről szórakoztatást kíván, a minek engedni szent hivatásunk elleni árulás lenne, s a mi bohócokat csinál azokból, a kiknek kezei a kereszt szent mysteriumait illetik.

Azon körülményből, hogy a nyilvánosság teréről, melyen egy városi lelkész mozog, némi részben lelép, nem következik, hogy működésének felelőssége, kényessége és fontossága kisebbedjék. Az egyház bizalmának legnagyobb jelét adja, midőn a tanítóinak nevelésében való közreműködésre választja önt. Az ön helye most az egyház erejének forrásánál van. Gyülekezeteire való befolyása, bár nem oly közvetlen, de általánosabb lesz. A gyülekezetek egész nagy számának predikál ön, míg eddig csak egynek predikált. Hatását nem kevésbé fogják érezni, most midőn inkább más tanítók személyében és szavaiban nyilatkozik, mint azelőtt az önmagáiban. Sok egyházban fogják önt hallani, melyek még szervezve sincsenek, sok szószékben, hol ön sohasem fog állani, sok lélek, kik önnek tartoznak a tanításért, vigaszért és lelki megelevenedésért, de a kik sohasem fogják látni az ön orcáját, vagy talán még nevét se tudják.

Nem volna különös, ha egy időig az önfeláldozásnak némi érzete csatlakoznék az ön helyzetváltoztatásához.

Ön dicsőségét találta a prédikálásban, s a pásztorsághoz oly kötelekek kapcsolak, mint kevés embert. Az nem tételez fel hiúságot, sőt nagyon természetes, hogy az ember felmelegítettik és lelkesül egy nagy gyülekezettel való hetenkénti érintkezés által. Valaki mondá egykor, hogy egy született predikátort az jellemez, hogy sohasem lát szószéket a nélkül, hogy ne vágyodnék szíve abba menni, és oly predikátor nem örömet hagyja el a megszokott munkakört. Azonban, testvérem, nem lesz ön ebben a csendesebb körben sem lelkesítés hijával. Érezni fogja azt a szent ifjui

lelkesezéssel való naponkénti érintkezésében, mely vezetését keresi a ker. gondolat és működés sokféleségében. Fel-fogják buzdítani szíve legmélyét, a mint évenként látja az embereket, kiket ön segített formálni, menni ki s vinni a keresztet a tenger szigeteire, a pálmák árnyai alá, civilizatióink határára, a halmok közt fekvő csendes falvakba és a népes városokba; és örömei megújulnak újra és újra, midőn hü munkája a lelkek megváltásának, ker. vállalatok lendületének, szilárd jellem képződésének hitében tér vissza; midőn látni fogja tanítványait a homloksorba lépni, a lélek erejével felővezve, mint Krisztus jó katonái s mint bölcs vezérek az élő Isten anyaszentegyházában. Kedves testvérem, szükség-e mondanom, hogy a munka és jutalom így nyíló kilátása, személye Istennek szentelésére, szentül élésre, szorosán Istennel járásra, a legkomolyabb kegyes-ségre, megbiztatásához való legszigorubb hűségre hívja önt.

Krisztus és anyaszentegyháza nevében reá ruházzuk tehát önre ezt a tisztet, oly bizodalommal, hogy a ki segítette önt lelkipásztori munkája által, áldást és tiszteletet hozni az egyházra, pályája utolsó szinterét a legjobban és leggazdagabban gyümölcsözővé fogja tenni mindenek között.

Ajánljuk önt Isten kegyelmébe. Esdjük önre az erőnek, szeretetnek, józan elme lelkének ajándékát. „A te nálad letett drága kincset megtartsad a szent lélek által. Erősödjél meg a Krisztus Jézusban való kegyelem által és a miket hallottál sok bizonyosságok között, azokat bizdad hiv emberekre, a kik egyebek tanittatásokra is alkalmasok. Igyekezzeél Isten előtt kedves lenni és oly munkás, ki nem szégyenli a munkát és a ki igazán hasogassa az igazságnak beszédét.“ „A békességnek Istene pedig, ki a halálból kihozta a juhoknak az örökkévaló testamentomnak vére által való nagy pásztort, a mi Urunk Jézust, tegyen téged tőkéletessé minden jó tselekedetben, az ő akaratjának tselekedésére, tselekedvén tebenned azt, a mi ő előtt kedves, a Jézus Krisztus által; kinek dicsőség legyen mindörökkön örökké.*)

Kecskeméti Ferencz.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

Esketési bibliák. A „Britt és külföldi Biblia-Társulat“ azon szép szokás előmozdítására, hogy esketések alkalmával a házasulandó párnak díszes biblia nyújtatik át, mostantól fogva ajánlási lappal és családi lajstrommal ellátott magyar bibliákat bocsátott közforgalomba, melyek Budapesten (Deáktér 4. sz.) és Kolozsvárt (Kandia-utca 6. sz.) a Társulat magyarországi két raktárában, szerezhetők meg. Az ünnepélyes alkalomra rendelt emlékbiblia (nagy 8-adrét, finom bőrkötésben, aranyvágással) egy-egy példánya 2 frt 60 kr, egyszerűbb kötésben 1 frt 55

*) Közöljük ezen tanári beiktatási ünnepély leírását, nem csak azért, hogy az egy honfitársunknak tollából ered, ki mint new-yorki állandó lelkipásztor, az ottani dolgoknak közvetlen szemlélője, hanem sok oly benső indok: a beszédek tartalmának érdekessége, sajátosságos eszmemenet és gondolkozás, melyeket azok feltüntetnek, teszük sok tekintetben tanúságossá ez ünnepélyt a távoli szemlélőre.

Szerkesztő.

kr, valódi chagrin kötésű és tokkal ellátott alakban 4 frt 10 kr. Vajha közönséges szokássá válnék hazánkban is esketések alkalmával ünnepélyes biblia átadása a jegyeseknek! E figyelmeztetést ajánljuk a kegyes olvasók pártfogó buzgalmába.

Királyunk ő felsége a kismajtényi ref. egyháznak, temploma helyreállítására saját pénztárából 200 frtot adományozott.

Önüggyvéd (Knorr Alajos-tól. Kiadja Nagel Ottó Budapestben.) E közhasznú műnek ismét egy új füzetet jelent meg és pedig a 4-ik füzet, értekezővén a felmondások és bizonyítványokról, tárgyalja a bekeblézési és törlési engedélyeket, térítvényeket, számlákat és jegyzékeket, ezt követve kimerítőleg ismerteti a végintézkedések különböző neveit, az írásbeli és szóbeli magán és közjegyzőkhöz letéteményezett írásbeli magánvégrendeleteket, a közzérendeléseket, a közjegyzői okirat minőségével felruházott és kiváltságos végrendeleteket, fiók végrendeleteket, és a II. rész 3-ik fejezetét a törvényes osztályrész ismertetésével fejezi be. A 4-ik fejezet a szerződéseket általában tárgyalja, ismerteti azok kellékeit, a szerződésekben előforduló magánviszonyokat, a szerződések mellék meghatározásait, e szerződések értelmezésének módját és megszüntetését, a szerződések kötésének általános szabályait és alapját, végre a pontozatokról, a szerződések alkatrészeiről szólván, áttér a szerződések különböző neveire, melyek közül az ajándékozás, letéti és haszon kölcsön szerződéseket kimerítőleg ismerteti, kitünteti azt, hogy melyik szerződés milyen bélyegilleték alá esik; végre megkezdi a pénzkölcsön szerződések ismertetését. E gazdag tartalmú füzet ára 30 kr.

A világ legrégibb városa. Damaskus a világ legrégibb városa. Tyrus és Sidon elmorzsolódtak a tengerparton; Baaltek romban hever Palmyra a sivatag alá van temetve; Ninive és Babylon eltűntek a Tigris és Eufrates mellől. Damaskus ma is az, a mi Ábrahám ideje előtt volt, kereskedelmi és utazási központ, zöld kies a sivatag közepén, hatalmas és harmincz századon keresztül tartó szent emlékekkel. Damaskushoz közel történt az, hogy tarsusi Pál a napnak fényességét meghaladó mennyei világosságot látta; azon utca, mely Egyenesnek nevezetik, hol Pál imádkozott ma is végig fut a városon. A karaván ma is jó és megy, mint a hogy jött és ment ezer évvel ezelőtt; ma is ott van a sejk, a samár; az Eufrates és a Földközi tenger kereskedői ma is elfoglalják az utcákat marháiknak sokaságával. Azon város, melyet Mohammed egy szomszédos magaslatról nézett, de a melybe nem mert belépni, mert embernek csak egy paradicsom bírása engedtetett, és ő a maga részéről el van határozva, hogy azt nem ezen világon akarja magáévá tenni, az ma, minek Julián nevezte: „Keletnek estvéje“ s mint Ézsaiás mondotta: „Syriának feje.“ Damaskusból jött a szilva, a damaskónak nevezett finom barack, a drága damaszk szövetek s a páratlan acél és sok egyéb drágaság. Ma is a virágok és a jó víz városa az. A Libanon árama csörög és ragyog a syriai kertek vadonaiban.

Révész Imre emlékére az egyházkerületi pénztárba közvetlenül beszolgáltatók adományok:

Beregi egyházmegyéből: t. vidi egyházban 1 frt, m. vári 1 frt, m. jánosi egyház 30 kr, Billa Pál

gondnok 5 kr, lelkész 15 kr, jándi egyház 2 frt, zápszonyi egyház 5 kr, R. Ujfaluban 15 kr, b. ujfalui egyház 3 frt 10 kr, ugornya-gergelyi társegyház 1 frt, tákosi egyház 20 kr, szernyei egyház 10 kr, surányi egyház 60 kr, Bay Ferencz 5 frt, somi egyház 50 kr, Sütő Kálmán lelkész 1 frt, rákosi egyház 3 frt, Pap Károly lelkész 1 frt, új-dávidházi egyház 1 frt, cs. papi egyház 23 kr, s. oroszii egyház 1 frt, n. muzsalyi 50 kr, munkácsi egyházban 2 frt, kigyósi egyház 1 frt, kajdanói egyház 1 frt, Bartha József lelkész 1 frt, kaszonyi egyház 10 kr, izsnyétei lelkész Várady József 1 frt, az egyház 50 kr, hetenyi egyház 50 kr, a lelkész 50 kr, hetei egyház 25 kr, Dajka Ignác haranglábi lelkész 1 frt, guti egyházban gyűlt 1 frt 39 kr, gelénesi egyház 50 kr, gáti egyház 50 kr, fornoszi egyház 2 frt, derczeni egyházban gyűlt 1 frt, dédai egyház 30 kr, daróczi egyház lelkésze 20 kr, csetfalvai egyházban gyűlt 2 frt 7 kr, csarodai egyház 50 kr.

Nagybányai egyházmegyében: a n. hodosi egyház 1 frt, 56 kr, mikolai egyházban gyűlt 3 frt.

Püspöki hivatalhoz küldetett az eperjeskei lelkész Mólnár Miklós gyűjtése 5 frt 90 kr.

Lapunk szerkesztőségéhez: a debreczeni hittanszaki önképzőkör tagjai 12 frt 7 krt számoltak át.

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztő társak: **Békési Gyula, Géresi Kálmán.**

Pályázat.

A hajdu-nánási hatosztályu gymnasiumban üresedésbe jött két tanári állomásra.

1. Fizetés 650—650 forint, évnegyedenként lehetőleg előre fizetve.

2. Kötelesség: egyiknél, ez első és második; — másiknál a harmadik és negyedik osztályu növendékeknek, a főtiszteletű tiszántuli egyházkerület által megállapított tanterv szerinti tanítása.

Pályázhatnak már tanári oklevéllel bíró egyének; a kik pedig tanári oklevéllel nem bírnak, ennek megszerzésére két év alatt kötelezetnek.

Pályázni óhajtok, kellelőleg felszerelt folyamodványukat melyben nyíltan megjelölendő, hogy a két tanszék közül melyikre, vagy talán akár egyik akár pedig másikra akarnak pályázni, folyó év Augusztus hó 1 napjáig a ref. lelkészi hivatalhoz küldjék.

A megválasztottak hivatalukat 1882. Szeptember 1-ső napján elfoglalni kötelesek.

H. Nánás. 1882. június 14

1—3

Pákozdy Lajos,
reform. lelképásztor.